

Oponentský posudok

na diplomovú prácu **Jasny Simonovej: „Možnosti endodisperze suchozemských plžů trávicím traktem ptáků“**

Autorka v diplomovej práci experimentálne overuje možnosti prechodu živých suchozemských ulitníkov (Gastropoda, dĺžka tela do 18 mm) tráviacim traktom modelových druhov predátorov - vtákov. Okrem tohto hlavného cieľa rieši aj 5 ďalších otázok. Dizajn experimentov je originálny.

Práca má tradičnú štruktúru, celkom 66 strán (55 strán textu + prílohy), je vhodne doplnená 47 obrázkami. Je výsledkom intenzívnej experimentálnej práce s viacerými druhmi vtákov a 15 druhov ulitníkov (>4500 jedincov), pričom testy prebiehali v podmienkach ZOO a laboratórnych chovov. Prehľad autorky dokumentuje aj zoznam použitej literatúry, ktorý obsahuje celkom viac ako 120 citácií. Diplomantka preukázala svoje tvorivé schopnosti už aj v prvých publikáciách.

Diplomová práca splnila hlavné vytýčené ciele, je prehľadne napísaná a je výsledkom náročnej experimentálnej práce a primeranej analýzy dát. Je kvalitným príspevkom k objasneniu viacerých javov súvisiacich s možnosťami prežívania a transportu ulitníkov v tráviacom trakte vtákov. Môže prispieť aj k vysvetľovaniu osídľovacích procesov málo vagilných suchozemských ulitníkov na rôznych územiach počas evolúcie a zvlášť po zaľadnení.

K práci mám niekoľko pripomienok a otázok do diskusie:

1. Úvod, s. 6.: aké typy pasívneho transportu plžov môže spôsobiť človek? Sú nejaké druhy schopné transportu s rastlinným materiálom?
2. Úvod, s 7., posled. riadok: aká časť (%) suchozemských plžov môže byť u nás aktívna v zime?
3. Ktoré iné ako morfológické znaky uľahčujú endozochóriu plžov?
4. Citácia Aubry et al. (2006) v zozname literatúry je neúplná.

5. S. 15: Je výber modelových druhov vtákov „na základe dřívějších zkušeností (Simonová et al. 2016)“ dostačujúci? Odporúčam v publikáciách výber modelových druhov vtákov viac odôvodniť a ich charakteristike venovať viac pozornosti.
6. V práci Exnerová et al. (Biologia 2003) konzumuje plže až 36 z 46 študovaných vtákov. K hlavným konzumentom plžov patria aj napr. *A. arvensis*, *E. citrinella*, rod *Phylloscopus*, a samozrejme hlavne rod *Turdus*. Aký vplyv môže mať veľkosť predátora na endozoochoriu?
7. Metodika: prečo neboli všetkým druhom vtákov vo všetkých pokusoch podávané rovnaké počty a druhy plžov? V tejto súvislosti ako interpretujete obr. 12?
8. Metodika: V publikácii by bolo vhodné doplniť súhrnnú tabuľku koľko druhov a koľko jedincov jednotlivých druhov vtákov bolo testovaných.
9. Prečo je obr. 19. zaradený pred obr. 15-18.? Obr. 19 a 21. by nebolo vhodné dať k sebe?
10. Obr. 15., 17: vo vysvetlivkách je uvedený biely bod, v obr. je červené.
11. S. 27.: Čím vysvetľujete vyvrhovanie plžov u 3 testovaných uvedených druhov?
12. Obr. 22.: latinské mená druhov v legende by mali byť kurzívou.
13. V akom stave sú vajíčka plžov po prechode tráviacim traktom, napr. u výrazne poškodenej schránky? Môžu prežiť a liahnúť sa?
14. Kde vidí diplomantka ešte rezervy v experimentoch podobného typu?

Uvedené otázky a pripomienky neuberajú práci na originalite, slúžia hlavne pre diskusiu. Autorka dokázala tvorivé schopnosti a práca spĺňa požiadavky kladené na diplomové práce v danom odbore. Diplomovú prácu odporúčam prijať k obhajobe v zmysle platnej legislatívy.

Vo Zvolene, 13.5.2019

RNDr. Anton Krištín, DrSc.